

VAN INRICHTING NAAR MILIEUBELASTENDE ACTIVITEIT

mr. Yasemin Demirci & mr. Wiebe van de Rijt

15 april 2025

Hekkel

man advocaten | notarissen

**DUIDELIJK
HEKKELMAN.**

WEBINARREEKS 2025

- **Van inrichting naar MBA**

15 april 2025

- **Stikstof onder de Omgevingswet**

6 mei 2025

- **Geur onder de Omgevingswet**

15 mei 2025

- **De milieubelastende activiteit in het omgevingsplan**

27 mei 2025

- **Geluid onder de Omgevingswet**

12 juni 2025

- **Water onder de Omgevingswet**

19 juni 2025

- **MER onder de Omgevingswet**

3 juli 2025

- **Nieuwe VNG-brochure**

8 juli 2025

- **Provinciale instructies?! Tips voor de gemeentelijke praktijk**

11 september 2025

- **Klimaatadaptatie en duurzaamheid**

2 oktober 2025

WEBINARREEKS 2025

- **Vergunningsvrij bouwen en Wkb**

9 oktober 2025

- **Voorkeursrechten onder de Omgevingswet**

28 oktober 2025

- **Handhaving onder de Omgevingswet**

13 november 2025

- **Bibob onder de Omgevingswet**

27 november 2025

- **Het maken van een omgevingsplan**

4 december 2025

- **Kostenverhaal onder de Omgevingswet**

11 december 2025

- **Planschade onder de Omgevingswet**

16 december 2025

INHOUD

- Systematiek Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- Aandachtspunten verlaten inrichtingenbegrip
- Aandachtspunten afwijken van algemene milieuregels in het Bal
- Aandachtspunten beoordelingsregels milieubelastende activiteit (mba)
- Aandachtspunten zorgplicht mba
- Aandachtspunten overgangsrecht mba

SYSTEMATIEK BAL

WAT IS EEN MBA?

"BIJLAGE BIJ ARTIKEL 1.1 VAN DEZE WET

A. BEGRIPPEN

(...)

milieubelastende activiteit: **activiteit** die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit;".

Zeer ruime omschrijving

- geen onderscheid in bedrijfsmatig of hobbymatig;
- geen beperking meer in tijd

UITGANGSPUNTEN NORMERING MBA

Uitgangspunt Ow: **minder** algemene rijksregels (zoals voorheen in het Activiteitenbesluit) en **méér** activiteiten decentraal gereguleerd. 'Decentraal, tenzij' (artikel 2.3 Ow)

Voor milieubelastende activiteiten kunnen dus **verschillende** regels gelden:

→Centrale rijksregels: in het Bal → gelden **alléén** voor aangewezen (al dan niet vergunningplichtige) mba's.

→Decentrale regels: in het omgevingsplan → milieuaspecten die zich naar hun aard meer voor een lokale afweging lenen. O.a. geur, trillingen en geluid.

WANNEER GELDT ER EEN (MILIEU)VERGUNNINGPLICHT VOOR EEN MBA?

WANNEER GELDT ER EEN (MILIEU)VERGUNNINGPLICHT VOOR EEN MBA?

Artikel 5.1 lid 2 Ow

"2. Het is **verboden** zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
(...)

b. een milieubelastende activiteit,

(...)

voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur **aangewezen geval**."

Welke AMvB wordt hier bedoeld?

- Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

SYSTEMATIEK BAL

Hoofdstuk 1 en 2

- Algemene bepalingen en regels (toepassingsbereik, bevoegd gezag, zorgplicht)

Hoofdstuk 3

- Wijst de MBA aan;
- Bepaalt in welke gevallen een MBA **vergunningplicht** is; én
- Wijst aan welke (algemene) regels uit H4 en H5 van toepassing zijn (**richtingaanwijzer**)

Hoofdstuk 4 Bal

- Bevat inhoudelijke regels over MBA's

Hoofdstuk 5

- Bevat regels over modules voor MBA's (bijv. module ZZS)
- Modules zijn groepjes regels die van toepassing zijn op bepaalde activiteiten.

SYSTEMATIEK BAL

Artikel 3.4. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

- 1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het exploiteren van een stookinstallatie met een nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 100 kW.
- 2 Onder de aanwijzing vallen niet:
 - a. het verbranden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen;
 - b. het verbranden van dierlijke meststoffen;
 - c. het exploiteren van een stookinstallatie bij een huishouden; en
 - d. het exploiteren van een stookinstallatie waarvoor regels gelden op grond van Verordening (EU) 2016/1628 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2016 inzake voorschriften met betrekking tot emissiegrenswaarden voor verontreinigende gassen en deeltjes en typegoedkeuring voor in niet voor de weg bestemde mobiele machines gemonteerde interne verbrandingsmotoren, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1024/2012 en (EU) nr. 167/2013, en tot wijziging en intrekking van [Richtlijn 97/68/EG](#) (PbEU 2016, L 252).

SYSTEMATIEK BAL

Artikel 3.5. (aanwijzing vergunningplichtige gevallen)

- 1 Het verbod, bedoeld in [artikel 5.1, tweede lid, van de wet](#), om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten, geldt voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in [artikel 3.4](#), voor zover het gaat om het exploiteren van een stookinstallatie met een nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 100 kW, waarin een andere stof wordt verstoekt dan:
- a. aardgas;
 - b. propaangas;
 - c. butaangas;
 - d. vergistingsgas;
 - e. biodiesel die voldoet aan NEN-EN 14214;
 - f. lichte olie;
 - g. halfzware olie;
 - h. gasolie; en
 - i. riep-biomassa en pellets gemaakt uit riep-biomassa, voor zover wordt gestookt in een stookinstallatie met een nominaal thermisch ingangsvermogen van minder dan 15 MW.

SYSTEMATIEK BAL

Artikel 3.6. (algemene regels)

- 1 Bij het verrichten van de activiteit, bedoeld in [artikel 3.4](#), en een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam die daarbij wordt verricht, wordt voldaan aan de regels over:
 - a. een grote stookinstallatie, bedoeld in [paragraaf 4.3](#);
 - b. een kleine en middelgrote stookinstallatie voor standaard brandstoffen, bedoeld in [paragraaf 4.126](#); en
 - c. een middelgrote stookinstallatie voor niet-standaard brandstoffen, bedoeld in [paragraaf 4.127](#).
- 2 Ook wordt voldaan aan de regels over:
 - a. de kosten-batenanalyse energie-efficiëntie, bedoeld in [paragraaf 5.2.3](#);
 - b. zeer zorgwekkende stoffen, bedoeld in [paragraaf 5.4.3](#), voor zover de activiteiten als vergunningplichtig zijn aangewezen in [artikel 3.5](#); en
 - c. emissies in de lucht, bedoeld in [paragraaf 5.4.4](#), voor zover de activiteiten als vergunningplichtig zijn aangewezen in [artikel 3.5](#).

ALGEMEEN STAPPENPLAN MBA

- **Stap 1:** Is er sprake van een milieubelastende activiteit?
- **Stap 2:** is deze activiteit een **aangewezen** milieubelastende activiteit in H3 Bal?
 - Wat is de kernactiviteit en zijn functioneel ondersteunende activiteiten ook aangewezen?
- **Stap 3:** Wat is als **vergunningplichtige** milieubelastende activiteit aangewezen?
- **Stap 4:** Welke algemene (rijks)regels gelden er voor de aangewezen milieubelastende activiteit?
 - Algemene regels kunnen gelden in aanvulling op vergunningplicht **of** in gevallen waarin geen vergunningplicht geldt
 - NB: de specifieke zorgplicht van art. 2.11 van het Bal is **altijd** van toepassing.
- **Stap 5:** gelden er aanvullende decentrale regels?
 - Zie hiervoor de regels uit het omgevingsplan en in zeldzame gevallen de omgevings- en waterschapsverordening.
- **Stap 6:** heeft het bevoegd gezag afgeweken van de centrale regels?
 - Hierbij kan worden gedacht aan maatwerkregels, maatwerkvoorschriften, vergunningvoorschriften en gelijkwaardige maatregelen (voor zover het Bal die mogelijkheid niet uitsluit) .

AANDACHTSPUNTEN VERLATEN INRICHTINGENBEGRIP

INRICHTINGEN – OUD RECHT

Wanneer was sprake van een inrichting?

Stap 1

- bedrijfsmatig of in omvang bedrijfsmatig (boven hobbymatig);
- binnen een zekere begrenzing; én
- voor een langere periode (ca. 6 maanden)

Stap 2

- De betreffende activiteit moest vallen onder een categorieomschrijving van onderdeel C van bijlage I bij het Bor

Wanneer was sprake van één inrichting?

- de tot eenzelfde onderneming of instelling behorende installaties;
- die onderling technische, organisatorische en/of functionele bindingen hebben; **én**
- in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen.

**ZIJN ALLE CRITERIA VAN HET INRICHTINGENBEGRIP
VERLATEN?**

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

1. Bedrijfsmatig of in omvang als bedrijfsmatig?

- Is **niet** teruggekeerd in het Bal
- Reden → voor het al dan niet stellen van rijksregels zijn alleen de gevolgen van de activiteit voor het milieu van belang. Of dit al dan niet bedrijfsmatig plaatsvindt is niet relevant.
- **Aandachtspunten**
 - Ook kleinschalige/hobbymatige activiteiten kunnen zijn aangemerkt als een mba!
 - In het Bal zijn wel zoveel mogelijk per activiteit drempels opgenomen, zodat kleinschalige activiteiten die geen tot nauwelijks een milieubelasting hebben buiten de rijksregels vallen.
 - Het is **niet** gegeven dat elke kleinschalig/hobbymatige activiteit onder de vastgestelde drempels valt.

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

1. Bedrijfsmatig of in omvang als bedrijfsmatig?

Voorbeeld → artikel 3.200 Bal

"1 Als milieubelastende activiteiten als bedoeld in artikel 2.1 worden aangewezen:

- (...)*
- b. het houden van landbouwhuisdieren.*

*2 Onder de aanwijzing, bedoeld in het eerste lid, onder b, valt **niet** het houden van ten hoogste:*

- a. 10 stuks rundvee die als landbouwhuisdieren worden gehouden;*
- b. 15 varkens die als landbouwhuisdieren worden gehouden;*
- c. 350 kippen die als landbouwhuisdieren worden gehouden; en*
- d. 25 overige landbouwhuisdieren."*

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

2. Binnen een zekere begrenzing?

- De begrenzing is **niet** van belang voor de vraag **óf** sprake is van een mba.
- Aandachtspunt:
 - Ook mobiele activiteiten **kunnen** als mba zijn aangemerkt in het Bal en dus onder de algemene regels vallen.
 - Het enkele feit dat een activiteit niet op een vaste plaats wordt uitgevoerd heeft dus géén gevolgen voor het al dan niet zijn van een mba.

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

2. Binnen een zekere begrenzing?

- De begrenzing is **wel** van belang voor de vraag wat de **omvang** is van de mba.
- Bij een aantal activiteiten omvat de mba (i) de kernactiviteit en (ii) alle functioneel ondersteunende activiteiten op **dezelfde locatie**.
- Voorbeeld: artikel 3.311 Bal:

"1. Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het exploiteren van een schietbaan waar met vuurwapens wordt geschoten.

*2. De aanwijzing omvat ook andere milieubelastende activiteiten die worden verricht op **dezelfde locatie** die dat exploiteren functioneel ondersteunen.*

3. (...)".

MBA'S – KERNACTIVITEIT

- In elke paragraaf van hoofdstuk 3 begint de aanwijzing met het omschrijven van een 'kernactiviteit': de aangewezen activiteit zelf.
 - Ruim opvatten: als activiteit A alleen kan worden uitgevoerd met activiteit B, maakt activiteit B onderdeel uit van de kernactiviteit A
 - Voorbeeld: opslag brandstof bij bieden tankgelegenheid voor voertuigen
- Veel aangewezen milieubelastende activiteiten (niet alle!) omvatten ook 'functioneel ondersteunende activiteiten' die de kernactiviteit ondersteunen.
 - Deze staan ten dienste aan de kernactiviteit en zouden er niet zijn zonder de kernactiviteit
 - Voorbeeld: kantine bij een schietbaan, waarbij aan schutters friet en frisdrank wordt verkocht.

MBA'S – KERNACTIVITEIT

- **Als** dit in het Bal is bepaald, vormen de kernactiviteit en de functioneel ondersteunde activiteiten **samen** de milieubelastende activiteit waar de regels uit het Bal voor gelden.
- Activiteiten die de kernactiviteit functioneel ondersteunen kunnen bijvoorbeeld zijn:
 - bepaalde activiteiten die hoofdstuk 3 in een andere paragraaf ook aanwijst als milieubelastende activiteit (bijvoorbeeld: windturbine, stookinstallatie)
 - activiteiten waarvoor het Bal geen specifieke regels stelt (winkel, parkeerplaats)
- Wat is hiervan het gevolg?

MBA'S – KERNACTIVITEIT

- **Aandachtspunt zeggenschap**

*"Degene die de kernactiviteit verricht heeft **altijd** zeggenschap over de functioneel ondersteunende activiteiten. In het uiterste geval, bijvoorbeeld als de functioneel ondersteunende activiteit de regels van dit besluit overtreedt, kan degene die de kernactiviteit verricht de functioneel ondersteunende activiteit stilleggen."* (Stb. 2018, 293, p. 616).

- Let wel, bovenstaande eis is **niet** in een wettelijke bepaling in het Bal/Ow neergelegd. Onduidelijkheid hoe deze bedoeling van de wetgever door de bestuursrechter wordt uitgelegd.

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

2. Binnen een zekere begrenzing?

- De begrenzing is wel van belang voor de vraag wat de **omvang** is van de mba.
- Bij een aantal activiteiten omvat de mba (i) de kernactiviteit en (ii) alle functioneel ondersteunende activiteiten op **dezelfde locatie**.
- Voorbeeld: artikel 3.311 Bal:

"1. Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het exploiteren van een schietbaan waar met vuurwapens wordt geschoten.

*2. De aanwijzing omvat ook andere milieubelastende activiteiten die worden verricht op **dezelfde locatie** die dat exploiteren functioneel ondersteunen.*

3. (...)".

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

2. Binnen een zekere begrenzing?

- Aandachtspunten 'dezelfde locatie':
 - Géén definitieomschrijving de Ow of het Bal
 - In de Nota van Toelichting wordt verwezen naar de uitleg die aan dit begrip wordt gegeven in de Richtlijn Industriële emissies (Rie)

"De aanwijzing neemt alleen functioneel ondersteunende activiteiten op dezelfde locatie mee. De toevoeging «op dezelfde locatie» komt uit het installatiebegrip van de richtlijn industriële emissies en heeft hier dezelfde betekenis." (Stb. 2018, 293, p. 617).

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

2. Binnen een zekere begrenzing?

- Gelet op de rechtspraak omtrent de Rie wordt 'dezelfde locatie' uitgelegd als:
 - in de nabijheid van de technische eenheid;
 - hoe groter de fysieke scheiding, des te groter moet de functionele binding zijn.
- Aandachtspunten:
 - Er is weinig rechtspraak over de uitleg van dit begrip!
 - **Mogelijk** zal in de praktijk daarom aansluiting worden gezocht bij de rechtspraak omtrent de uitleg van het begrip 'onmiddellijke nabijheid' voor de vraag of sprake is van één inrichting.
 - Als het HvJ EU een arrest wijst over de uitleg van het begrip 'dezelfde locatie' heeft dat **directe gevolgen** voor de Nederlandse mba's.

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

3. Voor een langere periode (ca. 6 maanden)

- Is **niet** teruggekeerd in het Bal
- Reden → leidde tot lastige discussies over hoe lang een activiteit op een locatie uitgevoerd moest worden voordat sprake was van een inrichting. Deze discussie ging niet over de milieugevolgen van een bepaalde activiteit.
- **Aandachtspunt**
 - Onder het Bal gelden de milieuregels als een activiteit een mba, **ongeacht** de duur daarvan.
 - Dus ook activiteiten die slechts één dag of enkele uren wordt uitgevoerd, kunnen als een mba zijn aangemerkt.

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

4. Technische en functionele binding (één inrichting)

- Is **wél** teruggekeerd in het Bal, door:
- (i) het aanwijzen van de kernactiviteit en de functioneel ondersteunende activiteiten op dezelfde locatie als mba.
- (ii) gebruik van het begrip 'installatie' bij de aanwijzing van een mba
- Voorbeeld → Art. 3.63 Bal

"1. Als milieubelastende activiteiten als bedoeld in artikel 2.1 worden aangewezen:

*a. het exploiteren van een **ippc-installatie** voor het vergassen of vloeibaar maken van steenkool of andere brandstoffen, bedoeld in categorie 1.4 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies;*

*b. het exploiteren van een **andere milieubelastende installatie** voor het vergassen of vloeibaar maken van steenkool of andere brandstoffen".*

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

4. Technische en functionele binding (één inrichting)

- Is **wél** teruggekeerd in het Bal, door:
- (ii) gebruik van het begrip 'installatie' bij de aanwijzing van een mba
 - Voor de uitleg van dit begrip wordt verwezen naar de Rie.
 - Onder een installatie wordt (onder meer) verstaan:
 - de vaste technische eenheid; en
 - andere op dezelfde locatie ten uitvoer gebrachte en daarmee rechtstreeks samenhangende activiteiten die technisch in verband staan met de vaste technische eenheid.

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

4. Technische en functionele binding (één inrichting)

- Is **wél** teruggekeerd in het Bal, door
- (iii) gebruik van het begrip 'Seveso-inrichting' bij aanwijzen mba
 - Voorbeeld → Art. 3.50 Bal

*"1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het exploiteren van een **Seveso-inrichting**.*

2. Onder de aanwijzing vallen niet: (...)"

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

4. Technische en functionele binding (één inrichting)

- Is **wél** teruggekeerd in het Bal, door
- (iii) gebruik van het begrip 'Seveso-inrichting' bij aanwijzen mba
- Seveso-inrichting →
 - *volledige door degene die de Seveso-inrichting exploiteert beheerde locatie, waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in een of meer Seveso-installaties, met inbegrip van:*
 - a. *gemeenschappelijke of bijbehorende infrastructuur of activiteiten; en*
 - b. *activiteiten die met het exploiteren van de Seveso-inrichting **rechtstreeks samenhangen, in technisch verband staan** en de kans op en de gevolgen van een zwaar ongeval kunnen vergroten, waarbij wordt verstaan onder:*

MBA'S – ZIJN ALLE CRITERIA VERLATEN?

5. Organisatorische binding (één inrichting)

- Is **niet** teruggekeerd in het Bal
- Reden →
 - Door activiteiten aan een kernactiviteit te koppelen die technisch, milieuhygiënisch en functioneel niets met de kernactiviteit te maken hebben, zou het Bal tot onvoorspelbare, en potentieel niet relevante activiteiten binnenhalen.
 - In de handhaving zou dit kunnen leiden tot discussies over privaatrechtelijke verhoudingen.

SAMENVATTING

**ZIJN ALLE CRITERIA VAN HET INRICHTINGENBEGRIP
VERLATEN?**

SAMENVATTING

1. Bedrijfsmatig of in omvang als bedrijfsmatig?

- Is **niet** teruggekeerd in het Bal.

2. Binnen een zekere begrenzing?

- De begrenzing is **niet** van belang voor de vraag óf sprake is van een mba.
- De begrenzing is **wel** van belang voor de vraag wat de **omvang** is van de mba.

3. Voor een langere periode (ca. 6 maanden)

- Is **niet** teruggekeerd in het Bal.

4. Technische en functionele binding (één inrichting)

- Is **wél** teruggekeerd in het Bal.

5. Organisatorische binding (één inrichting)

- Is **niet** teruggekeerd in het Bal.

**AANDACHTSPUNT BIJ ACTIVITEITEN DIE ONDER
MEERDERE MBA'S VALLEN**

EEN ACTIVITEIT VALT ONDER MEERDERE MBA'S

- In H3 van het Bal worden mba's aangewezen die bedrijfstak overstijgend zijn (afd. 3.2) en mba's die een specifieke bedrijfstak omschrijven (afd. 3.3 t/m 3.11).
- Aandachtspunt:
 - het kan voorkomen dat een activiteit onder meerdere mba's valt. In dat geval moet per mba gekeken worden (i) of er een omgevingsvergunningplicht geldt en (ii) welke milieuregels van toepassing zijn verklaard.
 - Let wel, aan allé milieuregels moet worden voldaan.

Voorbeeld → onderhoudsplaats voor vliegtuigen, waarbij kerosine wordt opgeslagen en vliegtuigen worden bijgetankt.

EEN ACTIVITEIT VALT ONDER MEERDERE MBA'S

Artikel 3.24 Bal

Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het opslaan in een opslagtank met een inhoud van meer dan 250 l of een tankcontainer of verpakking die als opslagtank wordt gebruikt en een inhoud heeft van meer dan 250 l, van:

- *a. vloeibare gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3; (...)*

Artikel 3.292 Bal

1. Als milieubelastende activiteiten als bedoeld in artikel 2.1 worden aangewezen het onderhouden, repareren, schoonmaken en tanken van gemotoriseerde vliegtuigen.

2. De aanwijzing omvat ook andere milieubelastende activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie die dat onderhouden, repareren, schoonmaken of tanken functioneel ondersteunen.

EEN ACTIVITEIT VALT ONDER MEERDERE MBA'S

Uitzondering: complexe bedrijven (art. 3.49 Bal)

- Op complexe bedrijven (afd. 3.3 Bal) zijn de bepalingen over het aanwijzen van de algemene regels en het verstrekken van gegevens en bescheiden bij de mba's genoemd in de afd. 3.4 t/m 3.11 (specifieke bedrijfstakken) **niet** van toepassing.
 - Bij complexe bedrijven is de omgevingsvergunning voor de mba dus het uitgangspunt en zijn algemene regels beperkt ingezet.
- Let wel, het voorgaande geldt **niet** voor de algemene regels over de mba's in afd. 3.2 (de bedrijfstak overstijgende regels). Deze zijn **altijd** van toepassing.

EEN ACTIVITEIT VALT ONDER MEERDERE MBA'S

Aandachtspunt: Seveso-inrichtingen

- Een Seveso-inrichting beschikt over een installatie waar een gevaarlijke stof wordt gemaakt, gebruikt, verwerkt of opgeslagen en omvat ook voorzieningen, apparaten en hulpmiddelen die nodig zijn voor de werking van deze installatie.
- Seveso-inrichtingen zijn ook aangemerkt als complexe bedrijven (par. 3.3.1 Bal).
- Seveso-inrichtingen kunnen samen gaan met veel verschillende andere mba's (zowel complexe bedrijven (afd. 3.3 Bal) als ook andere specifieke bedrijfstakken (afd. 3.4 t/m 3.11 Bal))
- Voor Seveso-inrichtingen geldt daarom een **afwijkende regeling** voor het geval deze activiteit onder meerdere mba's valt.

EEN ACTIVITEIT VALT ONDER MEERDERE MBA'S

Aandachtspunt: Seveso-inrichtingen

- **Situatie 1:** de Seveso-inrichting gaat samen met een andere complex bedrijf (afd. 3.3 Bal)
 - In dat geval zijn de overige regels uit afd. 3.4 t/m 3.11 Bal **niet** van toepassing.
 - De omgevingsvergunning is dan het uitgangspunt.
- **Situatie 2:** de Seveso-inrichting gaat **niet** samen met een ander complex bedrijf (afd. 3.3 Bal)
 - In dat geval zijn de overige regels uit afd. 3.4 t/m 3.11 Bal **wél** van toepassing.
 - Voorbeeld: een Seveso-inrichting gaat alleen samen met een bedrijf in de metaalproductie (par 3.4.4. Bal). In dat geval gelden de daarin aangewezen algemene regels wél.
- Let wel, in beide situatie gelden de algemene regels uit afd. 3.2 van het Bal 3.2 (de bedrijfstak overstijgende regels) **altijd**.

AANDACHTSPUNT BIJ INTREKKING OMGEVINGSVERGUNNING MBA

INTREKKEN OMGEVINGSVERGUNNING MBA

Oud recht → art. 2.33 lid 1 onder d Wabo

- **Verplichting** tot intrekking omgevingsvergunning bij **ontoelaatbare nadelige gevolgen voor het milieu**.
- Voordat kon worden ingetrokken, moest eerst worden nagegaan of de nadelige gevolgen voor het milieu konden worden beperkt met het wijzigen van vergunningvoorschriften.

Vaste rechtspraak Raad van State (ECLI:NL:RVS:2023:2418)

"8.3. (...) Zoals de rechtbank heeft overwogen, is voor toepassing van artikel 2.33, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wabo **niet doorslaggevend of de omgevingsvergunning in het belang van de bescherming van het milieu opnieuw zou kunnen worden verleend**. Om tot intrekking van een eenmaal verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning over te kunnen gaan, moeten de door die vergunning toegestane **milieugevolgen zo ernstig zijn dat zij niet alleen als ongewenst, maar zonder meer als ontoelaatbaar nadelig kunnen worden aangemerkt**. Bij de beantwoording van de vraag of zich ontoelaatbaar nadelige gevolgen voordoen, heeft het college beoordelingsruimte. Die ruimte wordt onder meer begrensd door wat uit de meest recente algemeen aanvaarde milieutechnische inzichten voortvloeit."

INTREKKEN OMGEVINGSVERGUNNING MBA

Art. 5.40 Ow → wijziging of intrekking van de omgevingsvergunning kan op de in het Bkl aangegeven gronden.

Artikel 8.97 Bkl

*1 Het bevoegd gezag **kan** de voorschriften van een omgevingsvergunning wijzigen of een omgevingsvergunning intrekken op de in dit hoofdstuk aangegeven gronden waarop de omgevingsvergunning voor die activiteit had kunnen worden geweigerd.*

(...)

3 Het bevoegd gezag geeft alleen toepassing aan de intrekingsbevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, als niet kan worden volstaan met wijziging van de aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften.”.

INTREKKEN OMGEVINGSVERGUNNING MBA

Aandachtspunt 1 : onder de Ow is sprake van een intrekkingbevoegdheid en géén verplichting.

Dit is **alleen anders** in het geval bedoeld in artikel 8.100 Bkl

"Het bevoegd gezag trekt de omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit, een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk in als:

a. door toepassing van artikel 8.99, tweede lid, redelijkerwijs niet kan worden bereikt dat de in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast; of

b. Het gaat om een stortplaats als bedoeld in artikel 8.47 van de Wet milieubeheer of een afvalvoorziening als bedoeld in artikel 1.1 van die wet en de stortplaats respectievelijk afvalvoorziening op grond van artikel 8.47 van die wet voor gesloten is verklaard."

INTREKKEN OMGEVINGSVERGUNNING MBA

Aandachtspunt 2

- Gesteld kan worden dat de intrekingsbevoegdheid van een omgevingsvergunning mba **aanzienlijk ruimer** is dan onder de Wabo.
- De intrekingsbevoegdheid onder de Ow is namelijk afhankelijk van de weigeringsgronden voor een omgevingsvergunning voor een mba.
- Onder de Wabo was het voor de intrekking juist **niet** doorslaggevend of de vergunning in het belang van de bescherming van het milieu opnieuw zou kunnen worden verleend.
- Let wel, het betreft een discretionaire bevoegdheid. Het is dan ook **voorstelbaar** dat (vanwege het evenredigheidsbeginsel) intrekking alleen aan de orde is bij een zeer bijzondere situatie in de vorm van ontoelaatbare nadelige milieugevolgen.

AANDACHTSPUNTEN AFWIJKEN ALGEMENE MILIEUREGELS IN HET BAL

AFWIJKEN ALGEMENE MILIEUREGELS BAL

Generieke afwijkingsmogelijkheid om af te wijken van de milieuregels uit het Bal, tenzij anders bepaald

Waarom? Regels beter laten aansluiten op de lokale omstandigheden en/of specifieke situatie van degene die de activiteit verricht

Daarbij moet **onderscheid** worden gemaakt tussen:

- maatwerkvoorschriften;
- maatwerkregels

Let wel, er kan **nooit** worden afgeweken van de bepalingen uit het Bal waarin activiteiten worden aangewezen als milieubelastende activiteit (art. 2.12 lid 1 Bal en art. 2.13 lid 1 Bal)

- *Maar: strenger, via extra vergunningplicht, mag wel (artikel 2.15 Bal)*

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Maatwerkvoorschrift = beschikking, gesteld over een concrete (milieubelastende) activiteit

- Kan **ambtshalve** worden gesteld, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding of van toezicht, of **op verzoek**, zowel van degene die de activiteit verricht als van een derde
- Is gericht tot degene die de activiteit verricht, dus een bepaald persoon of een bepaald bedrijf

Vgl. maatwerkvoorschriften Activiteitenbesluit

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Artikel 2.13 Bal (=maatwerkvoorschriften)

Bevoegdheid tot stellen van maatwerkvoorschriften over zorgplicht (art. 2.11 Bal), ongewone voorvallen (afdeling 2.7 Bal) alsook over regels in de hfdst'en 3 tot en met 5 Bal

Maatwerkvoorschriften kunnen algemene regels **aanvullen**, alsook een **afwijking** daarvan bevatten (van de zorgplicht kan weer niet worden afgeweken, zie artikel 2.13 lid 2 Bal)

Afwijken van de hfdst'en 3 t/m 5 Bal is mogelijk, TENZIJ in de genoemde hoofdstukken anders is bepaald

Op het stellen van maatwerkvoorschriften zijn de beoordelingsregels en de bepalingen over vergunningsvoorschriften van overeenkomstige toepassing (onder meer artikel 8.9 Bkl)

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

- Kunnen ook voor een vergunningplichtige milieubelastende activiteit maatwerkvoorschriften worden gesteld?
- **Nee.** Bij **vergunningplichtige** activiteiten waarvoor **ook** algemene rijksregels gelden dient eventueel individueel maatwerk over die algemene rijksregels niet via een afzonderlijk maatwerkvoorschrift, maar als **vergunningvoorschrift** in de vergunning opgenomen te worden (belangrijk om te onthouden!)
- Zie artikel 2.13 lid 4 Bal:

*"4. Een maatwerkvoorschrift wordt **niet** gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in hoofdstuk 3 kan worden verbonden."*

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Stb. 2018, 293, p. 772 e.v.

*"De voorkeur voor integratie van maatwerk in de vergunning is geregeld in het vierde lid van dit artikel. Daarin is bepaald dat een maatwerkvoorschrift niet kan worden gesteld als het mogelijk is om over het onderwerp een voorschrift aan de vergunning te verbinden. Die mogelijkheid is er steeds voor zover er voor een activiteit een vergunningplicht geldt. Voorschriften kunnen immers niet alleen bij het verlenen van de vergunning worden gesteld, maar ook door wijziging van de vergunning. **Een aanvraag om een maatwerkvoorschrift over een (gedeelte van) een activiteit waarvoor al een vergunning is verleend, moet dus worden beschouwd als een aanvraag om de voorschriften van die vergunning te wijzigen. En het ambtshalve toepassen van de bevoegdheid van dit artikel leidt bij die activiteit tot het ambtshalve wijzigen van de verleende vergunning.**"*

Achterliggende gedachten:

- Optimale afstemming maatwerkvoorschrift met andere vergunningvoorschriften
- Voor degene die de vergunningplichtige activiteit verricht duidelijke concentratie voorschriften in één document (geen omgevingsvergunning en daarnaast nog losse maatwerkvoorschriften)

MAATWERKREGELS

MAATWERKREGELS

Maatwerkregels zijn algemeen verbindende voorschriften die betrekking hebben op een specifieke locatie (ongeacht wie de activiteit verricht of gaat verrichten)
(LOCATIEGEBONDEN)

Kunnen betrekking hebben op zowel bestaande als toekomstige activiteiten

Waarom kiezen voor maatwerkregels?

- Bij voorbaat, niet gekoppeld aan een specifieke activiteit en **gebiedsgericht** duidelijk maken welke (milieu)verplichtingen er in een bepaald gebied gelden
- Of wanneer door **cumulatie** van gevolgen van activiteiten overschrijding van de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving dreigt, kan via maatwerkregels worden gezorgd dat in een gebied strengere voorschriften gaan gelden waarmee de nadelige gevolgen van die cumulatie worden tegengegaan
 - Daarmee een belangrijke rol bij het beheer van gebruiksruimte

MAATWERKREGELS

Artikel 2.12 Bal (=maatwerkregels)

Een maatwerkregel kan worden gesteld over artikel 2.11, afdeling 2.7 en **de hoofdstukken 3 tot en met 5**, met uitzondering van bepalingen waarin activiteiten worden aangewezen als milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk.

Met een maatwerkregel kan worden afgeweken van afdeling 2.7 en de **hoofdstukken 3 tot en met 5**, tenzij anders is bepaald.

Een maatwerkregel kan worden gesteld met het oog op de belangen, bedoeld in artikel 2.2.

Een **maatwerkregel** wordt voor **milieubelastende activiteiten** gesteld in het **omgevingsplan** of in de omgevingsverordening en voor lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam en lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk in de waterschapsverordening.

AANDACHTSPUNTEN BEOORDELINGSREGELS VERGUNNINGPLICHTIGE MBA

BEOORDELINGSREGELS

- **Beoordelingsregels:** tot het bevoegde gezag gerichte regels over het verlenen of weigeren van een omgevingsvergunning (= toetsingskader)
- Diverse beoordelingsregels voor mba's en regels over vergunningvoorschriften samengebracht in één afdeling, namelijk afdeling 8.5 Bkl
 - Algemeen deel: paragraaf 8.5.1.1 Bkl → alle vergunningplichtige mba's → eisen ontleend aan Rie
 - Bijzonder deel: paragraaf 8.5.1.2 Bkl
- Beoordelingsregels opgenomen met het oog op het waarborgen van de **veiligheid**, het beschermen van de **gezondheid** en het **milieu**
- Let op: mogelijk ook beoordelingsregels in de Omgevingsverordening (artikel 5.26 lid 3 Ow)
- Algemene weigeringsgrond bij ernstige gezondheidsrisico's (artikel 5.32 Ow)
- Geen (toets) meer aan onlosmakelijke samenhang (artikel 5.7 lid 1 Ow) → keuze aanvrager
 - Let op, artikel 5.7 lid 4 Ow: mba en wateractiviteit gelijktijdig bij dezelfde IPPC-installatie/Seveso-richtlijn van toepassing

BEOORDELINGSREGELS

Artikel 8.9. (beoordelingsregels milieubelastende activiteit algemeen)

[Wijziging(en) op nader te bepalen datum(s); laatste bekendgemaakt in 2020. Zie het [overzicht van wijzigingen](#)]

- 1 Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als wordt voldaan aan de volgende criteria:
 - a. milieuverontreiniging door de activiteit wordt geïntegreerd voorkomen of, wanneer dit niet mogelijk is, beperkt;
 - b. emissies in de lucht, het water en de bodem en het ontstaan van afval door de activiteit worden voorkomen of, wanneer dat niet mogelijk is, beperkt om een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken;
 - c. alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
 - d. de voor de activiteit in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast;
 - e. er wordt geen significante milieuverontreiniging veroorzaakt;
 - f. energie wordt doelmatig gebruikt;
 - g. de nodige maatregelen worden getroffen om ongevallen te voorkomen en de gevolgen van ongevallen te beperken; en
 - h. bij de definitieve beëindiging van de activiteit worden de nodige maatregelen getroffen om elk risico van milieuverontreiniging door de activiteit voor het terrein waarop de activiteit werd verricht, te voorkomen of te beperken, als dat nodig is om dat terrein weer geschikt te maken voor toekomstig gebruik.

SIGNIFICANTE MILIEUVERONTREINIGING

- **Niet** gedefinieerd, dit moet het bevoegd gezag per geval beoordelen
 - Zie voor de definitie van 'milieuverontreiniging' Bijlage 1 bij artikel 1.1 Bkl: *"directe of indirecte inbreng door menselijke activiteiten van stoffen, trillingen, warmte of geluid in lucht, water of bodem die de gezondheid van de mens of de kwaliteit van het milieu kan aantasten, schade kan toebrengen aan materiële goederen, of de belevingswaarde van het milieu of ander rechtmatig milieugebruik kan aantasten of in de weg kan staan"*
 - De term 'significante milieuverontreiniging' is overgenomen uit de Rie
- Daarbij moet met **alle** relevante feiten en omstandigheden rekening gehouden worden (net als bij de Wabo), zoals:
 - bestaande toestand milieu;
 - de gevolgen van de activiteit voor het milieu, de gezondheid en de veiligheid;
 - bestaande toestand van de omgeving;
 - redelijkerwijs te verwachten ontwikkelingen in de omgeving.

Artikel 8.9 lid 3 Bkl → (o.a.) **omgevingsplan** kan een belangrijke rol spelen bij de beoordeling of sprake is van een *significante* milieuverontreiniging

3 Bij de beoordeling of de milieubelastende activiteit voldoet aan het criterium, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onder e, wordt bij het bepalen of sprake is van significante milieuverontreiniging in ieder geval rekening gehouden met het omgevingsplan, omgevingsvergunningen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, de waterschapsverordening en de omgevingsverordening.

SIGNIFICANTE MILIEUVERONTREINIGING

Stb. 2018, 292, p. 432-433:

*"Het omgevingsplan zal immers regels bevatten over de milieugevolgen van milieubelastende activiteiten, ook gelet op de instructieregels die in dit besluit zijn gesteld over de onderwerpen geluid, trillingen, geur en externe veiligheid. In dit besluit is daarom bepaald dat **bij de beoordeling of sprake is van significante milieuverontreiniging** in ieder geval **rekening gehouden wordt met het omgevingsplan**.*

*Dit betekent dat het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit **moet motiveren op welke wijze** de regels in het omgevingsplan **de inhoud van het besluit hebben beïnvloed** (...).*

De regels kunnen aanleiding geven om voorschriften te verbinden aan de omgevingsvergunning die ook zijn ingegeven door die regels van het omgevingsplan of om zelfs de omgevingsvergunning te weigeren. Dit hoeft echter niet in alle gevallen. Een omgevingsvergunning zou bijvoorbeeld kunnen worden verleend als ondanks afwijking van de regels van het omgevingsplan is gewaarborgd dat de activiteit geen significante verontreiniging veroorzaakt. In dat geval moet wel een omgevingsvergunning voor een afwijkactiviteit worden aangevraagd. Zonder die laatste vergunning kan niet worden afgeweken van het omgevingsplan."

SOMS AANVULLENDE BEOORDELINGSREGELS

Let wel, voor bepaalde milieubelastende activiteiten zijn aanvullende, speciale beoordelingsregels gesteld (paragraaf 8.1.5.2 Bkl). Zie bijvoorbeeld over **luchtkwaliteit**:

Artikel 8.17. (beoordelingsregels milieubelastende activiteit luchtkwaliteit)

7

1 Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een milieubelastende activiteit die leidt tot een verhoging van de concentratie in de buitenlucht van de volgende stoffen, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als de volgende omgevingswaarden in acht worden genomen:

- a. de omgevingswaarden voor zwaveldioxide, bedoeld in [artikel 2.3](#);
- b. de omgevingswaarde voor stikstofdioxide, bedoeld in [artikel 2.4, eerste lid](#);
- c. de omgevingswaarde voor stikstofoxiden, bedoeld in [artikel 2.4, tweede lid](#);
- d. de omgevingswaarden voor PM₁₀, bedoeld in [artikel 2.5, eerste lid](#);
- e. de omgevingswaarde voor PM_{2,5}, bedoeld in [artikel 2.5, tweede lid, onder a](#);
- f. de omgevingswaarde voor benzeen, bedoeld in [artikel 2.6, eerste lid](#);
- g. de omgevingswaarde voor lood, bedoeld in [artikel 2.6, tweede lid](#); en
- h. de omgevingswaarde voor koolmonoxide, bedoeld in [artikel 2.6, derde lid](#).

AANDACHTSPUNTEN ZORGPLICHT MBA

ZORGPLICHTEN IN DE OMGEVINGSWET

- De Ow bevat algemene zorgplichten en specifieke zorgplichten
- Doel van de zorgplichten:
 - bewust maken van de eigen verantwoordelijkheid
 - bieden van een leidraad voor gedrag, wanneer geen concrete gedragsbepalingen voorhanden zijn of deze niet toereikend blijken
 - bieden van een rechtvaardigingsgrond voor bestuursrechtelijke handhaving in gevallen van onmiskenbare strijd met de zorgplicht
- Deregulering:
 - algemene regels die zó voor de hand liggen, zijn niet meer precies in de wet uitgeschreven. Deze handelingen vallen onder de zorgplicht
- Onvoorziene situaties:
 - zorgplicht biedt bescherming bij situaties waarmee de wetgever geen rekening kon houden

ZORGPLICHTEN IN DE OMGEVINGSWET

Algemene zorgplichten

Algemene zorgplichten in afdeling 1.3 van de Ow ('Zorg voor de fysieke leefomgeving')

- Gericht tot 'een ieder'

Specifieke zorgplichten

- Specifieke zorgplichten in AMvB's, denk bijvoorbeeld onder andere aan:
 - Artikel 2.11 Bal – milieubelastende activiteiten
 - Artikel 3.5 Bbl – bestaande bouwwerken
 - Artikel 6.4 Bbl – brandveilig gebruik bouwwerken
- Denk ook aan de specifieke zorgplichten in de bruidsschat:
 - Artikel 22.18 – specifieke zorgplicht gebruik bouwwerken
 - Artikel 22.20 – specifieke zorgplicht staat en gebruik open erven en terreinen
 - Artikel 22.44 – specifieke zorgplicht voor milieubelastende activiteiten
- Gericht tot degene die een activiteit verricht

ARTIKEL 2.11 BAL (SPECIFIEKE ZORGPLICHT)

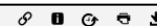
Artikel 2.11. (specifieke zorgplicht)

- 1 Degene die een milieubelastende activiteit, een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in [artikel 2.2](#), is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
- 2 Voor milieubelastende activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
 - b. alle passende preventieve maatregelen ter bescherming van de gezondheid worden getroffen;
 - c. de beste beschikbare technieken worden toegepast;
 - d. geen significante milieuverontreiniging wordt veroorzaakt;
 - e. alle passende maatregelen worden getroffen voor het voorkomen van ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan, bedoeld in [artikel 19.1, eerste lid, van de wet](#);
 - f. afvalwater dat wordt geloosd en gekanaliseerde emissies van stoffen in de lucht doelmatig kunnen worden bemonsterd;

- g. metingen representatief zijn en monsters niet worden verdund;
 - h. meetresultaten op geschikte wijze worden geregistreerd, verwerkt en gepresenteerd;
 - i. voor zover verontreiniging van de bodem ontstaat: herstel van de bodem redelijkerwijs mogelijk blijft; en
 - j. afvalstoffen worden afgevoerd na beëindiging van een activiteit als bedoeld in [hoofdstuk 3](#).
- 3 Voor lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam en lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk houdt deze plicht in ieder geval in dat:
 - a. alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
 - b. de beste beschikbare technieken worden toegepast;
 - c. geen significante milieuverontreiniging wordt veroorzaakt;
 - d. alle passende maatregelen worden getroffen voor het voorkomen van ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan, bedoeld in [artikel 19.1, eerste lid, van de wet](#);
 - e. lozingen op een oppervlaktewaterlichaam of een zuiveringstechnisch werk doelmatig kunnen worden bemonsterd;
 - f. metingen representatief zijn en monsters niet worden verdund; en
 - g. meetresultaten op geschikte wijze worden geregistreerd, verwerkt en gepresenteerd.

Artikel 2.2. (oogmerken)

- 1 De regels in de [hoofdstukken 2 tot en met 5](#) over milieubelastende activiteiten zijn gesteld met het oog op:
 - a. het waarborgen van de veiligheid;
 - b. het beschermen van de gezondheid; en
 - c. het beschermen van het milieu, voor zover het gaat om:
 - 1°. het beschermen tegen milieuverontreiniging;
 - 2°. het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van lucht, bodem en de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
 - 3°. het doelmatig gebruik van energie en grondstoffen;
 - 4°. een doelmatig beheer van afvalstoffen;
 - 5°. het voorkomen of beperken van geluidhinder, trillinghinder, lichthinder en geurhinder;
 - 6°. het beperken van de kans op en het voorkomen van ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan, bedoeld in [artikel 19.1, eerste lid, van de wet](#);
 - 7°. het beschermen van de doelmatige werking van voorzieningen voor het beheer van afvalwater;
 - 8°. het voorkomen en beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste; of
 - 9°. het vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen.

ARTIKEL 2.11 BAL (SPECIFIEKE ZORGPLICHT)

De specifieke zorgplicht geldt ook **naast** een eventuele vergunningplicht en nader uitgewerkte regels, zie Stb. 2018, 293, p. 488:

*"De specifieke zorgplicht vormt voor alle categorieën van activiteiten het fundament waarop de meer uitgewerkte regels voortbouwen **en geldt ook naast een eventuele vergunningplicht**. Deze brede toepassing van de specifieke zorgplicht heeft als voordeel dat meer uitgewerkte regels beperkt kunnen blijven tot **de hoofdzaken** en dat in algemene regels en vergunningen geen voorschriften meer hoeven te worden opgenomen die **vanzelfsprekend** zijn."*

Zie ook Stb. 2018, 293, p. 508.

Wetgever noemt bijvoorbeeld maatregelen die horen bij 'good housekeeping', zoals:

- Opruimen van gelege vloeistoffen
- Preventieve maatregelen, zoals het aandacht hebben voor/controle van het onderhoud van (o.a. bodembeschermende) voorzieningen, waaronder tijdig repareren of vervangen van onderdelen (denk aan filters)

ENKELE OBSERVATIES

- Zorgplichten zijn naar hun aard vaag
- Bij toezicht en handhaving kan dit tot ingewikkelde discussies leiden: is voor de initiatiefnemer (ongeacht wie dat is), voldoende duidelijk wat er van hem in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs verwacht mocht worden?
 - Ook gevolg vage termen in de specifieke zorgplichtbepalingen, zoals 'passende', 'geschikte' en 'representatief'
- Mogelijke oplossingsrichting: concretiseren zorgplicht door middel van vergunningvoorschrift, maatwerkregel of maatwerkvoorschrift
 - Zie bijv. AbRS 10 augustus 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR4631

EERSTE BLIK OP DE RECHTSPRAAK ONDER DE OMGEVINGSWET

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 2.11 BAL

Vz. Rb. Rotterdam 14 februari 2025, ECLI:NL:RBROT:2025:1816:

- Last onder dwangsom opgelegd voor de overtreding van artikel 2.11 Bal n.a.v. geuroverlast door teelt cannabis in een glastuinbouwcomplex
- Voorzieningenrechter haalt ook PG van het Bal en de Ow en Invoeringswet Ow aan waaruit volgt dat de specifieke zorgplichten betrekking hebben op '**evidente situaties**', waarbij voor handhavend optreden sprake moet zijn van '**onmiskenaar in strijd handelen**'
- De specifieke zorgplicht uit artikel 2.11 van het Bal geldt in beginsel alleen wanneer het handelen of nalaten van degene die de activiteit verricht **onmiskenaar** in strijd is met de zorgplicht. Alleen dan kan een overtreding van de specifieke zorgplicht aan een handhavingsbesluit ten grondslag worden gelegd
 - In zoverre wordt aangesloten bij de invulling die in de rechtspraak is gegeven aan de mogelijkheid tot handhaving van de zorgplicht uit het voorheen geldende artikel 2.1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer (oud), vgl. AbRS 13 november 2013, ECLI:NL:RVS:2013:1986, r.o. 3.1)

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 11.27 BAL

Vz. Rb. Midden-Nederland 13 augustus 2024, ECLI:NL:RBMNE:2024:4910:

- College legt een last onder dwangsom op en gelast o.a. om de werkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding van het vakantiepark te staken omdat deze in strijd zijn met de specifieke zorgplicht uit artikel 11.27 Bal (flora- en fauna-activiteit)
- De exploitant had eerder voorzorgsmaatregelen getroffen, zoals het plaatsen van een reptielenscherm
- Ook als is vastgesteld dat geen sprake is van een overtreding van de omgevingsvergunningplicht, kan een overtreding van de zorgplicht nog steeds aan de orde zijn (r.o. 42):

*"De rechtbank stelt voorop dat de specifieke zorgplicht geldt voor alle flora- en fauna-activiteiten, in het bijzonder ook als zij niet omgevingsvergunningplichtig zijn. Voor deze zaak betekent dit dat een overtreding van de zorgplicht **nog steeds aan de orde kan zijn**, ook nu is vastgesteld dat er geen sprake is van een overtreding van de omgevingsvergunningplicht."*

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 11.27 BAL

- In de PG bij het Bal is overwogen dat van de handhaafbaarheid van de specifieke zorgplicht sprake kan zijn als het handelen of nalaten van degene die de activiteit verricht **evident** in strijd is met de zorgplicht
- Zie ook de PG bij de Ow en de Invoeringswet Ow, waarbij eveneens is benadrukt dat de specifieke zorgplichten alleen betrekking hebben op '**evidente situaties**', waarbij voor handhavend optreden sprake moet zijn van een '**onmiskenbaar in strijd handelen**'

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 11.27 BAL

- De specifieke zorgplicht uit artikel 11.27 van het Bal geldt in beginsel alleen in gevallen waarin **ernstige** nadelige gevolgen **optreden** of **acuut dreigen op te treden** → alleen dan kan een overtreding van de specifieke zorgplicht aan een handhavingsbesluit ten grondslag worden gelegd
- De rechtbank sluit hiermee in zoverre aan bij de handhaving van de zorgplicht uit artikel 1.1a van de Wet milieubeheer (oud), vgl. AbRS 17 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2887, r.o. 4.2:

*"4.2. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (bijvoorbeeld in de uitspraak van 30 april 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1568), geldt de in artikel 1.1a van de Wm vervatte zorgplicht in beginsel slechts in gevallen waarin **ernstige** nadelige gevolgen optreden of acuut dreigen op te treden, terwijl de Wm er niet op andere wijze in voorziet om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken. Artikel 1.1a van de Wm kan in die situatie aan een handhavingsbesluit ten grondslag worden gelegd."*

- Volgens de rechtbank was die bepaling op dezelfde wijze geformuleerd als de specifieke zorgplicht uit artikel 11.27 Bal → daarom ligt het voor de hand om het in de rechtspraak ontwikkelde criterium 'ernstige nadelige gevolgen' ook hier toe te passen (*ter invulling van het evidentiecriterium?*)

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 11.27 BAL

Mogelijke nuancering uitspraak Rb. Midden-Nederland

- Rechtbank baseert haar oordeel op o.m. de rechtspraak omtrent artikel 1.1a Wm (oud).
- Uit deze rechtspraak volgt dat als een activiteit is vergund, de vergunninghouder er in beginsel vanuit mag gaan dat naleving van die vergunning voldoende is om geen overtreding te plegen op grond van een andere regel, zoals een specifieke zorgplicht.
- Er moet dus iets zwaarwegends zijn (**ernstige nadelige gevolgen**) aan de hand zijn om in een vergunde situatie toch handhavend op te treden.
- De reden voor het criterium dat sprake moet zijn van **ernstige nadelige gevolgen optreden of acuut dreigen op te treden** is dus mede gelegen in het aanwezig zijn van een vergunning voor de betreffende activiteit.

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 11.27 BAL

Mogelijke nuancering uitspraak Rb. Midden-Nederland

AbRS 8 december 2004, ECLI:NL:RVS:2004:AR7109:

*"In haar uitspraak van 3 september 2003, nummer 200300168/1 (AB 2003, 388), heeft de Afdeling overwogen, kort weergegeven, dat indien een inrichting in werking is overeenkomstig de daarvoor geldende vergunning krachtens de Wm, de omstandigheid dat vergunde activiteiten, naar actueel inzicht van het bevoegd gezag, zeer nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, dit niet reeds een schending van artikel 1.1a Wm oplevert, maar dat de voor die inrichting verleende milieuvergunning bepalend moet worden geacht voor de reikwijdte van de zorgplicht die een drijver bij de exploitatie van een inrichting in acht heeft te nemen. **Gelet daarop en op de strekking van die zorgplichtbepaling, gaat de Afdeling er vanuit dat van overtreding van die zorgplicht in beginsel slechts sprake kan zijn in gevallen waarin ernstige nadelige gevolgen optreden of acuut dreigen op te treden, terwijl de Wm er niet op andere wijze in voorziet om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken.**"*

HANDHAVING SPECIFIEKE ZORGPLICHT 11.27 BAL

Mogelijke nuancering uitspraak Rb. Midden-Nederland

- In de casus die heeft geleid tot de uitspraak van de Rb. Midden-Nederland is nu juist **géén** sprake van een vergunde situatie.
- Gelet hierop **kan** betoogd worden dat toepassing van het aanvullende criterium ernstig nadeel, gelet op de PG en de achtergrond van de jurisprudentie over art. 1.1a Wm, in die situatie juist **niet** voor de hand ligt.

Mogelijke conclusie

- In situatie waarin juist **geen** sprake is van een vergunde situatie, moet de uitspraak van de Rb. Midden-Nederland van 13 augustus 2024 (ECLI:NL:RBMNE:2024:4910) mogelijk **genuanceerd** worden.

AANDACHTSPUNTEN OVERGANGSRECHT

OVERGANGSRECHT OMGEVINGSVERGUNNING

- Lopende procedure → moment van aanvraag beslissend voor toepasselijk recht
- Onherroepelijke ontheffing of vergunning voor een activiteit waarop een verbodsbepaling uit afdeling 5.1.1 van de Ow → geldt als een **omgevingsvergunning** onder de Ow (artikel 4.13 lid 1 Invoeringswet Ow)
- Geldt voor de activiteit onder de Omgevingswet geen verbodsbepaling uit afdeling 5.1.1 van de Ow → vergunningvoorschriften zijn **maatwerkvoorschriften** (artikel 4.13 lid 3 Invoeringswet ow)
 - Let op: voor zover het voorschrift gaat over een onderwerp waarover het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan stellen als bedoeld in artikel 4.5 lid 1 van de Ow
- Belangrijk aandachtspunt: geldt voor de activiteit onder de Ow voor het eerst een verbodsbepaling, en is die activiteit zonder ontheffing of vergunning onafgebroken rechtmatig verricht → omgevingsvergunning van rechtswege voor twee jaar, mits geen verschil naar aard en omvang (artikel 4.14 van de Invoeringswet Ow)

RB. LIMBURG 14 MAART 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:2409 (OBM EN OW)

Waar gaat de zaak over?

- Op 3 januari 2022 aanvraag voor een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (=OBM) ingediend in verband met de verplaatsing van de werkzaamheden (slopen van boten/metaalrecycling) naar een andere locatie
- Op 16 november 2022 heeft het college bekendgemaakt dat de OBM van rechtswege is verleend
- Bij besluit van 2 mei 2023 is het daartegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard

Ambtshalve beoordeling of nog een procesbelang bestaat

- De rechtbank heeft ter zitting met partijen besproken dat het de vraag is welke betekenis de OBM (nog) heeft onder de Omgevingswet, nu een OBM als zodanig niet meer kan worden verleend sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet

RECHTBANK LIMBURG 14 MAART 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:2409 (OBM EN OW)

Beoordeling rechtbank (1)

- Artikel 4.13 lid 1 van de Invoeringswet Ow luidt:

*"Een ontheffing of vergunning voor een activiteit waarop een verbodsbepaling van toepassing is als bedoeld in paragraaf 5.1.1 van de Omgevingswet en die onherroepelijk is, geldt als **een omgevingsvergunning** voor die activiteit."*

- In artikel 5.1 lid 2 onder b van de Ow is bepaald dat het verboden is om zonder een omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten voor zover het gaat om een bij AMvB aangewezen geval (=het Bal)

RECHTBANK LIMBURG 14 MAART 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:2409 (OBM EN OW)

Beoordeling rechtbank (2)

- In het voorliggende geval gaat het om een inrichting die is “*gewijzigd in een inrichting voor metaalrecycling – een inrichting voor de opslag van schroot*”. Het metaal is afkomstig van schepen. De schepen worden ter plaatse gedemonteerd en het materiaal wordt daarna verkocht
- In dit geval zijn de artikelen 3.163 en 3.164 van het Bal relevant:

§ 3.5.4. Metaalrecyclingbedrijf

2

Artikel 3.163. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)

3

- 1 Als milieubelastende activiteit als bedoeld in [artikel 2.1](#) wordt aangewezen het voorbehandelen van ingezameld of afgegeven metaalafval voor verdere recycling.
- 2 De aanwijzing omvat ook andere milieubelastende activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie die dat voorbehandelen functioneel ondersteunen.

Artikel 3.164. (aanwijzing vergunningplichtige gevallen)

7

Het verbod, bedoeld in [artikel 5.1, tweede lid, van de wet](#), om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten, geldt voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in [artikel 3.163](#), voor zover het gaat om het opslaan van metaalschroot of autowrakken.

RECHTBANK LIMBURG 14 MAART 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:2409 (OBM EN OW)

Beoordeling rechtbank (3)

- De rechtbank is van oordeel dat de OBM op grond van artikel 4.13 Invoeringswet Ow jo. artikel 5.1 lid 2 van de Ow en artikel 3.164 van het Bal, nadat deze onherroepelijk is geworden, gaat gelden als een omgevingsvergunning voor een mba
- Tegen het ontbreken van een dergelijke omgevingsvergunning kan handhavend worden opgetreden → daarom hebben eisers een procesbelang bij het aanvechten van de rechtmatigheid van de verlening daarvan in dit geval

RECHTBANK LIMBURG 14 MAART 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:2409 (OBM EN OW)

Aandachtspunt voor de praktijk (1)

- In artikel 4.14 van de Invoeringswet Ow is het volgende geregeld:

Artikel 4.14. (nieuwe vergunningplicht)

12

Als een activiteit voor de inwerkingtreding van de [Omgevingswet](#) zonder ontheffing of vergunning onafgebroken rechtmatig is verricht en bij de inwerkingtreding van die wet voor die activiteit een verbod als bedoeld in [artikel 5.1](#), [5.3](#) of [5.4 van de Omgevingswet](#) van toepassing wordt, geldt voor die activiteit bij de inwerkingtreding van die wet een omgevingsvergunning van rechtswege voor een termijn van twee jaar, mits die activiteit naar aard en omvang niet verschilt van de activiteit zoals deze werd verricht voor de inwerkingtreding van die wet. Bij algemene maatregel van bestuur kan voor daarbij aangegeven activiteiten worden bepaald dat:

- a. een omgevingsvergunning van rechtswege geldt voor een andere daarbij aangegeven termijn,
- b. aan de geldigheid van een omgevingsvergunning van rechtswege geen termijn is verbonden.

= Fictieve omgevingsvergunning voor de duur van 2 jaar

RECHTBANK LIMBURG 14 MAART 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:2409 (OBM EN OW)

Aandachtspunt voor de praktijk (2)

Zie bijv. de NvT bij het Invoeringsbesluit Ow (Stb. 2020, 400, p. 1917):

*"Dit artikel geeft overgangsrecht voor een bijzondere situatie die zich voordoet bij de Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets of OBM. Een deel van deze vergunningen is in het nieuwe stelsel omgezet naar een reguliere omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit. Daarbij komt het voor dat **het aangrijpingspunt** van de vergunning **net anders** wordt.*

*Zo geldt bijvoorbeeld een OBM voor «het aanvangen met of het veranderen van het vervaardigen van betonmortel», terwijl de reguliere omgevingsvergunning die daarvoor in de plaats komt aangrijpt op «het maken van betonmortel». **Door het verschil in aangrijpingspunt** is het overgangsrecht voor vergunningen, bedoeld in artikel 4.13 van de Invoeringswet Omgevingswet niet van toepassing op de vergunning voor de activiteit «het maken van betonmortel», zelfs als er eerder een OBM was voor het aanvangen of veranderen (van het maken van betonmortel). Daardoor is dit een geval waar artikel 4.14 van de Invoeringswet Omgevingswet op van toepassing is. Dat artikel regelt dat er voor een periode van twee jaar een vergunning van rechtswege geldt."*

- Let in de praktijk dus goed op de redactie van de vergunningplicht voor de mba, die kan (net) anders zijn waardoor het overgangsrecht uit artikel 14.4 van de Invoeringswet Ow van toepassing is in plaats van artikel 14.3 van de Invoeringswet Ow

OVERGANGSRECHT MELDINGEN EN MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Overgangsrecht meldingen (artikel 8.1.1 Ib Ow)

- Melding gedaan vóór inwerkingtreding Ow:
 - Geldt als een melding als het onder de Ow verboden is die activiteit zonder voorafgaande melding te verrichten
 - Geldt als verstrekking gegevens en schriftelijke stukken als onder de Ow een andere informatieplicht van toepassing is
- Was die melding niet volledig? Dan gegevens aanleveren die het Bal vereist

Overgangsrecht maatwerkbesluiten (artikel 8.1.5 Ib Ow)

- Ontwerpbesluit ter inzage gelegd vóór inwerkingtreding Ow → oud recht
- Onherroepelijk besluit tot stellen van maatwerkvoorschrift is onder de Ow:
 - een maatwerkvoorschrift, voor zover het een onderwerp betreft waarover bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan stellen (artikel 4.5 van de Ow)
 - een vergunningvoorschrift, als geen maatwerkvoorschrift kan worden gesteld omdat over het onderwerp een vergunningvoorschrift aan de omgevingsvergunning kan worden verbonden (artikel 4.5 lid 3 van de Ow)

OVERGANGSRECHT MILIEU IN HET OMGEVINGSPLAN EN DE BRUIDSSCHATREGELS

- In het Bal zijn bepaalde activiteiten die vielen onder de werking van het Activiteitenbesluit **niet** aangewezen als milieubelastende activiteiten
 - Denk aan: horeca, supermarkten, kantoren, parkeergarages etc.
- Aandachtspunt voor die activiteiten: de regels in de bruidsschat bij het omgevingsplan (=decentrale milieuregels)
 - Afdeling 22.3 van de bruidsschat gaat over MBA's
 - Denk ook aan: specifieke zorgplicht, mogelijkheid stellen van maatwerkvoorschriften

Meer hierover in ons webinar '**De milieubelastende activiteit in het omgevingsplan**' op 27 mei 2025

SOMS INGEWIKKELDE RESULTATEN

Voorbeeld: tankstation dat tevens afgewerkte olie inzamelt

- Oude situatie: **geheel** van de activiteiten aangemerkt als inrichting met vergunningplicht voor het geheel
- Nieuwe situatie: het tankstation is aangewezen als 'milieubelastende activiteit' + functioneel verbonden activiteiten (ook de inname van afgewerkte olie dus). Vergunningplicht ziet alleen op tankstation voor zover het gaat om het tanken van voer-/werktuigen met LNG of waterstof

§ 3.8.10. Tankstation		2						
Artikel 3.296. (aanwijzing milieubelastende activiteiten)		5						
1	Als milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 2.1 wordt aangewezen het bieden van gelegenheid voor het tanken van voertuigen of werktuigen.							
2	De aanwijzing omvat ook andere milieubelastende activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie die dat bieden van gelegenheid functioneel ondersteunen.							
Artikel 3.297. (aanwijzing vergunningplichtige gevallen)								
Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, van de wet , om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten, geldt voor de milieubelastende activiteit, bedoeld in artikel 3.296 , voor zover het gaat om het tanken van voertuigen of werktuigen met:								
a.	LNG; of							
b.	waterstof.							

SOMS INGEWIKKELDE RESULTATEN

Vraag: en hoe zit het dan met het overgangsrecht van de bestaande onherroepelijke omgevingsvergunning milieu van dit tankstation?

- De oude omgevingsvergunning milieu voor de gehele inrichting wordt omgezet in een vergunning voor de mba voor (enkel) het tankstation
 - De inname van afgewerkte olie valt (enkel) onder de algemene regels uit het Bal
- De vergunningvoorschriften die uitsluitend golden voor het tankstation blijven vergunningvoorschriften aan de omgevingsvergunning voor de mba
- De vergunningvoorschriften die uitsluitend golden voor de inname van afgewerkte olie worden maatwerkvoorschriften op grond van het Bal
- De vergunningvoorschriften die voor beide activiteiten golden (tankstation én inname afgewerkte olie, bijvoorbeeld geluidsvoorschriften) worden maatwerkvoorschriften

Yasemin Demirci

T 024 – 382 83 83

E y.demirci@hekkelman.nl

Wiebe van de Rijt

06 - 12 08 54 05

w.van.de.rijt@hekkelman.nl

Advocatuur Nijmegen

Oranjesingel 1

6511 NJ Nijmegen

advocatuur@hekkelman.nl

024 - 382 83 84

Notariaat Nijmegen

Oranjesingel 41

6511 NN Nijmegen

notariaat-nijmegen@hekkelman.nl

024 - 382 84 86

Notariaat Arnhem

Sickeszplein 1

6821 HV Arnhem

notariaat-arnhem@hekkelman.nl

026 - 377 71 11